

Řecké ikonopisectví

Kód v SIS **AGLV00006** PhDr. Marina Luptáková, Th.D.
středa 15:50 – 17:25, Celetná 20, 1. patro m. 147.

Rozmanitost témat a syžetu týkajících se ikony je nevyčerpatelná, od všezahrnující teze „vše je ikonou, vše je ikonické“ až k vytříbené koncepci ikony-obrazu z pohledu sémantiky osobnosti. Malíři ikon vyjadřovali skrze ikonografii ty nejzávažnější

teologické myšlenky: vztah obrazu a Předobrazu, vtělení Syna Božího, proměnění kosmu, zbožštění člověka aj. Ne náhodou je proto ikona označována za vnitřní zření v barvách, teologii v barvách, modlitbu v barvách či teologii krásy".

Ikonomalba vychází především z křesťanského učení o Božím vtělení, ústřední události křesťanství. Umění ikonomalby je ukotveno právě v tomto přesvědčení, nikoli však pouze svojí tematikou, nýbrž také technikou, jíž není možné zaměnit za žádnou jinou. Ikonomalba usiluje o vyjádření tohoto tajemství, se kterým je spjato veliké okouzlení, které dodnes z umění ikonomalby vychází. Předmět seznámí s historickými, teologickými a filozofickými aspekty ikonografie a východního křesťanského umění. V kurzu bude probrána historie vzniku křesťanského obrazu a specifika rané křesťanského umění a církevní umění v epoše sv. Konstantina. Pohled na ikonu jako na „bohosloví v barvách“ umožní lépe porozumět a uchopit některé problémy křesťanské antropologie (např. realitu osoby) ale i otázky ryze dogmatické, jako např. vztah přirozeností a osoby.

Zvláštní pozornost bude věnována ikonoborectví jako „herezi všech herezí“ - přehmat racionality a alternativního, symetrického myšlení na úkor myšlení antinomického, vlastního pravoslavné epistemologii.

Témata jednotlivých přednášek:

1. Původ křesťanského obrazu a první ikony Spasitele a Matky Boží.
2. Rané křesťanské umění a jeho symbolika.
3. Smysl a obsah ikony.
4. Před ikonoborecké období a Páto-šestý sněm a jeho učení o církevním obrazu.
4. Technika ikony jako vyjádření bohosloví ikony.

5. Dějiny ikonoboreckého období.
6. Příčiny byzantského ikonoborectví.
7. Teorie obrazu nahlížená perspektivou gnozeologických přístupů ikonoborců a uctívatelů ikon.
8. Origenes a prameny ikonoborecké gnozeologie.
9. –10. Jan z Damašku a patriarcha Nikefor – zakladatelé teologie ikony.
11. Ikonoborecké spory jako spory o statut hmot.